

**Forskning om voldtekt;
Min (korte) vei igjennom feltet**

Hilde Pape,

Statens institutt for rusmiddelforskning

Vold og krenkelser i unge menneskers parforhold

! Hovedbudskap

- Mildere former for partnervold synes å ramme unge menn vel så ofte som unge kvinner
- Slik vold rammer ikke blindt. De med utageringstendenser er mye mer utsatt enn andre
- Studier av selekterte utvalg gir et annet bilde av partnervoldens ofre enn undersøkelser av utvalg fra normalbefolkningen. Resultatene er likevel ikke motstridende

Har du, etter at du var blitt 16 år, opplevd at noen har..

- *Tvunget eller truet deg til sex mot din vilje?*
- *Forsøkt å voldta deg?*
- *Voldtatt deg?*

Forekomst blant kvinner (24-55 år):

- **Siste år: 2%**
- **Noen gang: 16%**

Ingen aldersvariasjon (!)

Mange survey-undersøkelser har gått mye grundigere til verks
for å kartlegge voldtekt.

Ikke minst gjelder det forskning fra USA...

- Has a man or boy ever made you have sex by **using force or threatening to harm you or someone close to you?** Just so there is no mistake, by having sex, we mean putting a penis in your vagina.
- Has anyone, male or female, ever made you have **oral sex by force or threatening to harm you or someone close to you?** So there is no mistake, by oral sex, we mean that a man or boy put his penis in your mouth or someone penetrated your vagina or anus with their mouth or tongue?
- Has anyone ever made you have **anal sex by force or threatening to harm you or someone close to you?** By anal sex, we mean putting their penis in your anus or rectum.
- Has anyone ever put fingers or objects in your vagina or anus against your will by **by force or threatening to harm you or someone close to you?**
- Has anyone ever had sex with you when you didn't want to **after you drank so much alcohol that you were very high, drunk, or passed out?** By having sex, we mean that a man or boy put his penis in your vagina, your anus, or your mouth?
- Has anyone ever had sex with you when you didn't want to **after they gave you, or you had taken enough drugs to make you very high, intoxicated, or passed out?** By having sex we mean that a man or boy put his penis in your vagina, your anus, or your mouth?

Questions that use legal terms

(e.g., "*Have you ever been raped?*")

yield lower endorsement rates than questionnaires

that use behaviorally specific terms

(e.g., "*Has a man or boy ever made you have sex by using force or threatening to harm you or someone close to you*")

(Koss, Gidycz, & Wisniewski, 1987).

Subjektiv fortolkning vs. hendelsesbeskrivende definisjon

(men det vil alltid være en subjektiv dimensjon)

Tilbake til «Den skjulte volden»

Åpent spørsmål;

Mange fortalte uoppfordret om alkohol-relaterte overgrep

«Jeg var svært beruset. Hadde møtt en mann på et utested. Ble med han hjem. Husker lite av det. Han kledde av meg og utførte samleie med meg uten at jeg ønsket det. Følte meg som en 'dritt' etterpå.»

Jeg var på fester og ble full. Ved flere anledninger gjennomførte menn samleier med meg da jeg var ute av stand til å verken samtykke eller avverge det. Jeg ville ikke samtykket hvis jeg kunne.

Alkohol og voldtekt – veldokumentert sammenheng;

Aggregert nivå, individnivå + «event»-nivå

Alcohol: A proximal risk factor of sexual assault victimization

The context of drinking – presence of potential perpetrators
weak social control / absence of guardianship

Victim intoxication – a key contributing factor:

- Impairment: Reduced ability to recognize and respond to sexual assault risk
- Incapacitation: Reduced consciousness - inability to object or resist sexual activity

«Economics of crime»: Severe drunkenness increases victim vulnerability
and reduces the expected cost of rape for potential offenders

Incapacitated sexual assault (ISA)

Seksuelle overgrep der offeret er ute stand til å samtykke eller yte motstand

- Vanligst: Tung alkoholrus som følge av frivillig inntak av alkohol
- Den mest utbredte formen for seksuell viktimisering blant kvinnelige college studenter i USA
- Nesten ingen studier av ISA blant tenåringsjenter (n=2?)

Fare for “victim-blaming”? Skyld vs. sårbarhet

“Risk reduction and treatment efforts need to recognize that some women are more vulnerable than others” (Norris, 2008)

«Det juridiske [voldtekts]begrepet virker så entydig, men rommer et vell av sosiale relasjoner, situasjoner, sammenhenger og fenomener»

Sætre & Grytdal, 2011

ETTERLYSNING: Mer forskning om...

- *Gråsonene og nyansene (kvalitative studier)*
 - *Individuelle sårbarhetsfaktorer + sosiale / kontekstuelle risikofaktorer*
 - *Gråsoner og unge (berusede) gutter som «går over streken»*
 - *Menn som ofre for voldtekt/sekuelle krenkelser*
- + Bedre forskning om mulige konsekvenser av voldtekt/sekuelle krenkelser for ofre*